

Порівняльний аналіз фізичної і технічної підготовленості гравців різного ампла студентської футбольної команди

Гринченко І.Б., Шестіпалов І. В., Тихонова А.О.

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди

DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.2536458>

Abstract

Hrynchenko I.B., Shestipalov I.V., Tykhonova A.O. Comparative analysis of physical and technical preparedness among players of different playing positions in student football team

The aim of the study was to identify and analyze differences in the physical and technical preparedness of players of different playing positions in the student football team. *Materials and methods.* To solve the tasks, from September 2017 to June 2018, the study was organized which had involved players from the student football team of H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University in the amount of 18 people (6 forwards, 6 defenders and 6 midfielders) aged 18 to 21 years old. At the first stage of the experiment, the analysis of the scientific and methodological materials on the players' training of different playing positions in sports games has led to the conclusion that; firstly, in football, special attention should be paid to the individualization of training loads for outfield players; secondly, among specialists there is a considerable variety of views on the issue of the leading factors of technical and tactical skill of players of different playing positions. *Results.* In analyzing the digital indicators obtained as a result of grouping and systematization, it can be argued that, in general, the level of development of the special speed (starting and total) and explosive strength (standing long jump) for midfield players is significantly lower than among the forwards, as well as defenders. It is also notable, that the indicators of the last two categories are almost the same in running tests (6 meters running, 30 seconds running). Moreover, the defense players are ahead of the forwards and midfielders in the tests "shuttle running 3x10 m" and "shuttle running 5x10 m". However, the defenders' technical test results are lower than among forwards and midfielders. *Conclusions.* Findings allow us to determine the model characteristics of players of different playing positions of the student football team of mass level, and also to correct the educational and training process, taking into account the lagging indicators of students' physical and technical preparedness.

Key words: football; playing positions; physical training; technical training; student sport

Анотація

Метою дослідження було виявити і проаналізувати відмінності у фізичній і технічній підготовленості гравців різних ампла в студентській футбольній команді. *Матеріали і методи.* Для вирішення поставлених завдань з вересня 2017 по червень 2018 року було організовано дослідження, у якому були задіяні гравці студентської футбольної команди Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди у кількості 18 осіб (4 нападника, 6 захисників і 8 півзахисників) у віці від 18 до 21 року. *Результати.* Проведений на першому етапі експерименту аналіз науково-методичних матеріалів з підготовки гравців різного ампла в спортивних іграх дозволив зробити висновок, що: по-перше, в футболі особлива увага повинна приділятися індивідуалізації тренувальних навантажень для польових гравців; по-друге, серед фахівців існує велика різноманітність думок з питань про провідні фактори техніко-тактичної майстерності гравців різного ампла. Показано, що, в цілому, рівень розвитку спеціальної швидкості (стартової й загальної) і вибухової сили (стрибок у довжину з місця) гравців півзахисту значно нижче показників нападників, і навіть захисників. При цьому показники у останніх двох категорій з бігових тестів майже не відрізняються, а навіть збігаються (біг 6 м, біг 30 з ходу). Більш того, гравці захисту випереджають інших у тестах «човниковий біг 3x10 м» і «човниковий біг 5x10 м». Однак вони значимо поступаються нападникам і півзахисникам в технічних тестах. *Висновки.* Отримані дані дозволяють визначити модельні характеристики гравців різного ампла студентської футбольної команди масових розрядів, а також скорегувати навчально-тренувальний процес з урахуванням відстаючих показників фізичної й технічної підготовленості студентів.

Ключові слова: футбол; ігрове ампла; фізична підготовка; технічна підготовка; студентський спорт

Аннотация

Гринченко И.Б., Шестипалов И. В., Тихонова А.А. Сравнительный анализ физической и технической подготовленности игроков разного ампла студенческой футбольной команды

Целью исследования являлось выявление и анализ отличий в физической и технической подготовленности игроков разных ампла в студенческой футбольной команде. *Материалы и методы.* Для решения поставленных задач с сентября 2017 по июнь 2018 было организовано исследование, в котором были задействованы игроки студенческой футбольной команды Харьковского национального педагогического университета имени Г. С. Сковороды в количестве 18 человек (6 нападающих, 6 защитников и 6 полузащитников) в возрасте от 18 до 21 года. Проведенный на первом этапе эксперимента анализ научно-методических материалов по подготовке игроков различных ампла в спортивных играх позволил сделать вывод, что; во-первых, в футболе особое внимание должно уделяться индивидуализации тренировочных нагрузок для полевых игроков; во-вторых, среди специалистов существует большое разнообразие мнений по вопросу о ведущих факторах технико-тактического мастерства игроков разного ампла. *Результаты.* Анализируя полученные в результате группирования и систематизации цифровые показатели можно утверждать, что в целом уровень развития специальной скорости (общей и стартовой) и взрывной силы (прыжок в длину с места) у игроков полузащиты значительно ниже показателей нападающих, а также защитников. При этом показатели у последних двух категорий по беговым тестам почти не отличаются, и даже совпадают (бег 6 м, бег 30 с хода). Более того, игроки защиты опережают нападающих и полузащитников в тестах «челночный бег 3x10 м» и «челночный бег 5x10 м». Однако они существенно уступают нападающим и полузащитникам в результатах выполнения тестов по технической подготовленности. *Выводы.* Полученные данные позволяют определить модельные характеристики игроков различных ампла студенческой футбольной команды массовых разрядов, а также скорректировать учебно-тренировочный процесс с учетом отстающих показателей физической и технической подготовленности студентов.

Ключевые слова: футбол; игровое ампла; физическая подготовка; техническая подготовка; студенческий спорт

Вступ

Особливостями сучасного футболу є висока напруга ігрових дій, яка потребує від спортсмена максимальних м'язових зусиль і уміння проявляти їх в ігрових ситуаціях, що швидко змінюється (Кострикін, 2007). Значний обсяг рухових переміщень, зростаюча інтенсивність гри і атлетична боротьба по всьому полю, нерівномірність фізичних навантажень та аритмічність чергування роботи і відпочинку, усі ці особливості є наслідком раціоналізації техніки і тактики, й високого рівня фізичної підготовленості футболістів (Соломонко, Лисенчук, & Соломонко; Годік, 2006; Кострикін, 2007).

В. Шамардин (2007) зазначає, що визначення рівня підготовленості пов'язане, з одного боку, з необхідністю аналізу виконаної роботи за певний період тренування, і, з іншого – з метою скоригувати тренувальний процес на подальших етапах підготовки футболістів.

Підготовленість футболістів, на думку С. Голомазова (2002), характеризується певним рівнем рухових умінь і можливостей, який дозволяє їм ефективно брати участь в змагальній діяльності. Як зазначає В. Костюкевич (2006), складовими підготовленості футболістів є: показники розвитку фізичних якостей, антропометричні дані, стан здоров'я, показники функціональної підготовленості, показники оволодіння спеціальними руховими уміннями і навиками (технічна підготовленість).

Як свідчать сучасні дослідники, для ефективної підготовки футболістів з різних ігрових амплуа необхідно розробляти програми підготовки з урахуванням їх індивідуальних якостей (Лисенчук, 2003; Платонов, 2004; Карпа, 2013). Для цього необхідно переконатися в їхній фізичній, технічній і тактичній підготовці з використанням об'єктивної оцінки їхніх дій (Тюленьков, 2007; Sobko, Kozina, Andruchiv, Siryi, & Ahmad, 2018). Подібні дослідження, як вважає Ж. Козіна (2007) свідчать про вплив індивідуально-психологічних особливостей особистості студентів на ефективність різних видів діяльності, в тому числі й на спортивну діяльність. У зв'язку з цим актуальними на сьогоднішній час є питання дослідження відмінностей у фізичній, технічній, тактичній і психологічній підготовці футболістів різних ігрових амплуа. Вирішення цього питання дозволить підвищити результативність ігрових дій у змагальній діяльності гравців і команди в цілому. Отже, цілком доречно провести порівняльний аналіз різних якостей і сторін змагальної діяльності футболістів. У своєму

дослідженні ми обмежилися дослідженням рівня фізичної та технічної підготовленості студентів-футболістів різного ігрового амплуа.

Аналіз основних напрямків дослідницької діяльності у футболі свідчить, що на сучасному етапі його розвитку однією з найважливіших проблем підготовки спортсменів є організація контролю рівня їх фізичної й технічної підготовленості (Guilherme, Garganta, Graça, & Seabra, 2015; Khanfir, Kamoun, & Heubert, 2014; Polevoy, 2016). Доцільність у зміщенні акцентів на формування фізичної підготовленості та основ техніки як бази для подальшого спортивного вдосконалення підтверджено дослідженнями В. Платонова, Р. Bartsch, J. Dvorak, В. Saltin

Проблеми управління фізичною підготовленістю футболістів розглядалися у роботах М. Годіка (2006); Г. Лисенчука (2003); В. Шамардина (2002); В. Кострикіна (2007) та багатьох інших. Питанням технічної підготовленості було присвячено праці вітчизняних та зарубіжних фахівців з футболу – I.Y. Karpa (2013), I. Sannicandro, M. Spedicato, G. Palaia, G. Cofano, G.N. Bisciotti, C. Eirale (2013); С. Голомазов, Б. Чирва (2002); Г. Лисенчук (2003); В. Костюкевич (2004); А. Васильчук, Ю. Мосейчук (2011) та інших.

Мета дослідження - на підставі даних сучасної наукової літератури, власного педагогічного експерименту, проаналізувати відмінності у фізичній і технічній підготовленості гравців різних амплуа в студентській футбольній команді.

Матеріал і методи

Учасники

Для вирішення поставлених завдань з вересня 2017 по червень 2018 року було організовано дослідження, у якому були задіяні гравці студентської футбольної команди Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди у кількості 18 осіб (4 нападника, 6 захисників і 8 півзахисників) у віці від 18 до 21 року. Для вирішення поставлених завдань з вересня 2017 по червень 2018 року було організовано дослідження, у якому були задіяні гравці студентської футбольної команди Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди у кількості 18 осіб (4 нападника, 6 захисників і 8 півзахисників) у віці від 18 до 21 року, що мали 1 і 2 дорослі розряди й були призерами

Спартакіади ЗВО сезону 2016-2017 рр. з футболу і футзалу.

Протокол дослідження

Для контролю фізичної підготовленості студентів-футболістів були обрані наступні тести.

Біг на 6, 15 метрів з місця – стартова швидкість;

Біг на 40 метрів з місця – загальна швидкість;

Біг на 15 метрів з ходу – «чиста» швидкість;

Стрибок у довжину з місця характеризує рівень швидкісно-силових здібностей футболістів.

Човниковий біг (3x10; 5x10) визначає спеціальну швидкісну витривалість футболістів.

Для контролю технічної підготовленості студентів-футболістів були обрані наступні тести.

Ведення м'яча, обведення стійок з ударом по воротах.. Учасник тестування розташовувався на відстані 20 м від воріт, перед ним по прямій знаходилося п'ять стійок на відстані 2 м одна від одної. За сигналом учасник намагався якомога швидше обвести стійки (10 м) та виконати удар по воротах з відстані 10 м. Зараховувався кращий результат із трьох спроб, за умови попадання м'яча у ворота. Точність фіксації часу становила до 0,1 с

Жонглювання м'ячем. Учасникові тестування необхідно було зробити ногами якомога більше дотиків м'яча в повітрі. Йому надавалося три спроби й у кожній підраховувалася кількість дотиків м'яча. До уваги брався результат кращої зі спроб.

Виконання тестів проводилося після стандартної розминки, що передбачало: повільний біг; біг із зміною напрямку руху; біг із виконанням обертів на 360°; біг із закиданням гомілки; біг із високим підніманням стегна; біг приставним кроком правим та лівим боком; вправи для загального розвитку для різних груп м'язів.

Статистичний аналіз

Цифровий матеріал, отриманий при виконанні дослідження, був оброблений за допомогою традиційних методів математичної статистики. За кожним показником визначали середнє арифметичне значення, середнє квадратичне відхилення S (стандартне

відхилення), оцінку достовірності відмінностей між параметрами початкового і кінцевого результатів, а також між контрольною і експериментальною групами за t -критерієм Стьюдента з відповідним рівнем значущості (p).

Математична обробка даних проводилася за допомогою програм по обробці результатів наукових досліджень Microsoft Excel "Аналіз даних" - 2013, SPSS-17. Відмінності вважали достовірними при рівні значущості $p < 0,05$.

Результати

Проведений на першому етапі експерименту аналіз науково-методичних матеріалів з підготовки гравців різного амплуа в спортивних іграх дозволив зробити висновок, що:

по-перше, в футболі особлива увага повинна приділятися індивідуалізації тренувальних навантажень для польових гравців;

по-друге, серед фахівців існує велика різноманітність думок з питання про провідні фактори техніко-тактичної майстерності гравців різного амплуа;

по-третє, досліджень, пов'язаних з розробкою структури спортивної підготовки гравців різного амплуа в футболі, заснованої на контролі індивідуальних показників фізичної і техніко-тактичної підготовленості, в даний час виконано недостатньо.

На наступному етапі експерименту для виявлення рівня фізичної й технічної підготовленості студентів-футболістів різного амплуа нами було проведено контрольне тестування (табл. 1).

За отриманими результатами ми бачимо, що рівень розвитку спеціальних фізичних якостей у студентів-футболістів знаходяться на прийнятному для даної кваліфікації гравців рівні (Годик, 2006). За усіма показниками бігових тестів, а також у стрибках в довжину з місця стандартне відхилення не значне, що свідчить про статистично однаковий рівень даних показників. Однак, в технічних тестах (ведення з обведенням й ударом по воротам, жонглюванні) стандартне відхилення коливається у межах 18-43%, що свідчить про досить суттєві відмінності в технічній підготовці гравців.

Виокремивши групи ігрових амплуа і визначивши середні значення, ми з'ясували наступні відмінності в технічній і фізичній підготовленості гравців (табл. 2-4).

Таблиця 1

Показники фізичної й технічної підготовленості студентів-футболістів

Амплуа*	Спортсмени	Біг з місця (с)			Біг 30м. з ходу (с)	Стрибок у довжину з місця (см)	Човниковий біг, (с)		Ведення м'яча, обведення стійок з ударом	Жонглювання м'ячем у русі, (м)
		6 м	15 м	40 м			3x10 м	5x10 м		
н	1	1,21	2,54	5,54	3,59	243	6,17	8,20	5,60	39
п	2	1,30	2,64	5,79	3,82	225	6,20	9,00	4,23	45
з	3	1,22	2,52	5,49	3,63	254	6,15	8,45	8,45	31
н	4	1,12	2,31	5,48	3,65	249	6,80	9,30	6,65	41
п	5	1,19	2,45	5,82	3,78	252	6,25	9,55	4,20	38
п	6	1,29	2,69	5,89	3,92	231	7,50	10,50	5,50	27
з	7	1,24	2,61	5,63	3,60	240	5,15	8,80	7,10	26
п	8	1,32	2,63	5,91	3,81	248	6,25	9,25	6,35	37
п	9	1,34	2,62	5,79	3,73	230	6,40	9,10	5,20	24
з	10	1,12	2,35	5,45	3,49	239	4,98	8,78	6,12	26
з	11	1,20	2,57	5,76	3,59	224	6,00	9,10	7,12	45
п	12	1,24	2,60	5,86	3,80	235	5,95	9,15	5,02	54
з	13	1,16	2,42	5,49	3,51	252	5,43	8,91	7,19	12
п	14	1,32	2,59	5,82	3,88	239	6,78	9,56	6,13	34
н	15	1,20	2,49	5,50	3,50	268	5,25	8,91	7,11	28
н	16	1,23	2,58	5,53	3,49	254	6,87	9,89	7,22	64
з	17	1,20	2,60	5,52	3,52	249	5,97	8,78	6,67	21
п	18	1,29	2,68	5,81	3,80	230	7,10	10,0	6,85	11
	$\bar{x} \pm S$	1,23 ± 0,06	2,55 ± 0,10	5,67 ± 0,13	3,67 ± 0,12	242,33 ± 12,09	6,18 ± 0,69	9,18 ± 0,63	6,26 ± 1,17	33,50 ± 14,56

Примітка * : н – нападник; п – півзахисник; з – захисник

Таблиця 2

Порівняльний аналіз показників фізичної й технічної підготовленості гравців різного амплуа (захисники, n=6, нападники, n=6) в студентській футбольній команді

Показники	Ігрове амплуа	\bar{x}	S	t	p
Біг 6 м з місця, с	нападники	1,23	0,07	1,15	>0.05
	захисники	1,19	0,04		
Біг 15 м з місця, с	нападники	2,52	0,11	0,20	>0.05
	захисники	2,51	0,10		
Біг 40 м з місця, с	нападники	5,61	0,15	0,67	>0.05
	захисники	5,55	0,11		
Біг 30 м з ходу, с	нападники	3,65	0,16	1,39	>0.05
	захисники	3,55	0,05		
Стрибок у довжину з місця (см)	нападники	246,33	14,5	0,44	>0.05
	захисники	243,0	11,1		
Човниковий біг 3x10 м, (с)	нападники	6,34	0,62	2,26	<0.05
	захисники	5,61	0,49		
Човниковий біг 5x10 м, (с)	нападники	9,143	0,58	1,33	>0.05
	захисники	8,80	0,21		
Ведення м'яча, обведення стійок з ударом по воротах, (с)	нападники	6,15	1,12	1,71	>0.05
	захисники	7,10	0,77		
Жонглювання м'ячем у русі, (м)	нападники	41,83	12,3	2,22	<0.05
	захисники	26,85	10,9		

Таблиця 3

Порівняльний аналіз показників фізичної й технічної підготовленості гравців різного амплуа (півзахисники, n=6, нападники, n=6) в студентській футбольній команді

Показники	Ігрове амплуа	\bar{x}	S	t	p
Біг 6 м з місця, с	нападники	1,23	0,07	-1,30	>0.05
	півзахисники	1,28	0,05		
Біг 15 м з місця, с	нападники	2,53	0,12	-1,46	>0.05
	півзахисники	2,61	0,09		
Біг 40 м з місця, с	нападники	5,61	0,15	-3,62	<0.01
	півзахисники	5,85	0,05		
Біг 30 м з ходу, с	нападники	3,66	0,16	-1,12	<0.05
	півзахисники	3,81	0,06		
Стрибок у довжину з місця (см)	нападники	246,33	14,53	1,21	>0.05
	півзахисники	237,67	9,81		
Човниковий біг 3x10 м, (с)	нападники	6,35	0,62	-0,65	>0.05
	півзахисники	6,58	0,59		
Човниковий біг 5x10 м, (с)	нападники	9,14	0,59	-1,35	>0.05
	півзахисники	9,59	0,56		
Ведення м'яча, обведення стійок з ударом по воротах, (с)	нападники	6,16	1,12	1,05	>0.05
	півзахисники	5,52	0,95		
Жонглювання м'ячем у русі, (м)	нападники	41,83	12,35	1,27	>0.05
	півзахисники	31,83	14,66		

Таблиця 4

Порівняльний аналіз показників фізичної й технічної підготовленості гравців різного амплуа (захисники n=6, півзахисники n=6) в студентській футбольній команді

Показники	Ігрове амплуа	\bar{x}	S	t	p
Біг 6 м з місця, с	захисники	1,19	0,04	-3,09	<0.01
	півзахисники	1,28	0,05		
Біг 15 м з місця, с	захисники	2,51	0,11	-1,76	>0.05
	півзахисники	2,61	0,09		
Біг 40 м з місця, с	захисники	5,56	0,12	-5,62	<0.01
	півзахисники	5,85	0,05		
Біг 30 м з ходу, с	захисники	3,56	0,06	-7,22	<0.05
	півзахисники	3,81	0,06		
Стрибок у довжину з місця (см)	захисники	243,00	11,17	0,87	>0.05
	півзахисники	237,67	9,81		
Човниковий біг 3x10 м, (с)	захисники	5,61	0,49	-3,05	<0.05
	півзахисники	6,58	0,59		
Човниковий біг 5x10 м, (с)	захисники	8,80	0,21	-3,24	<0.01
	півзахисники	9,59	0,56		
Ведення м'яча, обведення стійок з ударом по воротах, (с)	захисники	7,11	0,77	3,17	<0.01
	півзахисники	5,52	0,95		
Жонглювання м'ячем у русі, (м)	захисники	26,83	10,98	0,66	>0.05
	півзахисники	31,83	14,66		

Аналізуючи отримані в результаті групування і систематизації цифрові показники можна стверджувати, що в цілому, рівень спеціальної швидкості, координації й стрибучості півзахисників відстає від показників захисників і нападників, що на наш погляд є парадоксальним. Загальновідомо, що середня лінія в футболі є найбільш фізично підготовленою ланкою, однак, в нашому досліджуванні ми не застосовували тести для визначення рівня загальної і швидкісної витривалості, в яких півзахисники повинні мати перевагу перед іншими футбольними амплуа.

Звертає на себе увагу відставання півзахисників в показниках бігу на короткі дистанції, а саме в стартовій і загальній швидкості, які також важливі в грі для півзахисника. Показники часу подолання дистанцій 6 м, 15 м і 40 м з місця відрізняються на користь нападаючих. Хоча захисники не відстають в показниках бігу на 6 м з місця і 30 м з ходу (рис. 1).

Варто також відзначити перевагу нападників в показниках в стрибку в довжину з місця (рис. 2).

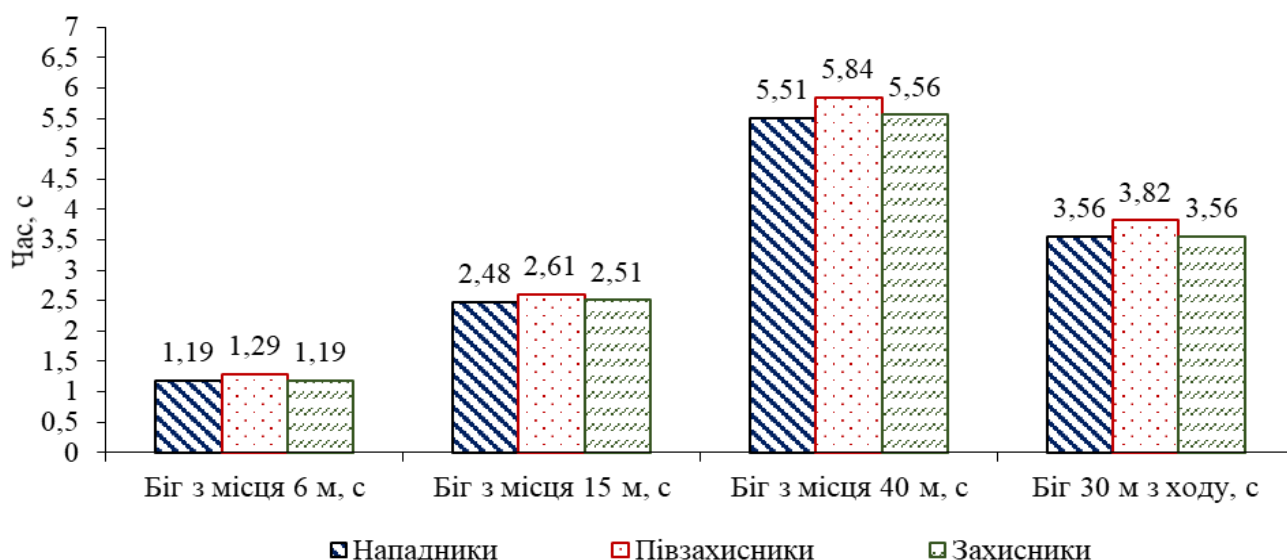

Рис. 1. Порівняльний аналіз показників бігу з місця та сходу гравців студентської команди (достовірність розходжень показана в табл. 1-4)

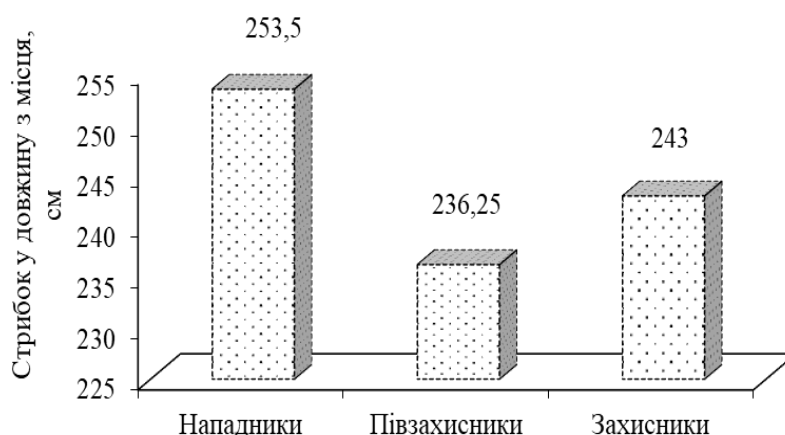

Рис. 2. Порівняльний аналіз показників стрибка в довжину з місця гравців студентської команди (достовірність розходжень показана в табл. 1-4)

Однак, незважаючи на перевагу нападників у тестах на швидкість, в тестах на координацію і спеціальну швидкісну витривалість (човниковий біг) захисники випереджають своїх партнерів. Можливо це обумовлено специфікою ведіння боротьби на футбольному полі й особливістю захисних дій. З іншого боку, захисники об'єктивно поступаються нападникам і гравцям середньої лінії (півзахисникам) в показниках з технічної підготовленості (ведінні, обведенні й удару по воротах і жонгливанні).

Результати проведеного дослідження свідчать про те, що рівень розвитку швидкості

(стартової й загальної) і вибухової сили (стрибок у довжину з місця) гравців півзахисту значно нижче показників нападників, і навіть захисників. При цьому показники у останніх двох категорій з бігових тестів майже не відрізняються, а навіть, збігаються (біг 6 м, біг 30 з ходу). Більш того, гравці захисту випереджають інших у тестах «човниковий біг 3x10 м» і «човниковий біг 5x10 м» (рис. 3). Однак, вони значимо поступаються нападникам і півзахисникам в технічних тестах (рис. 4, 5).

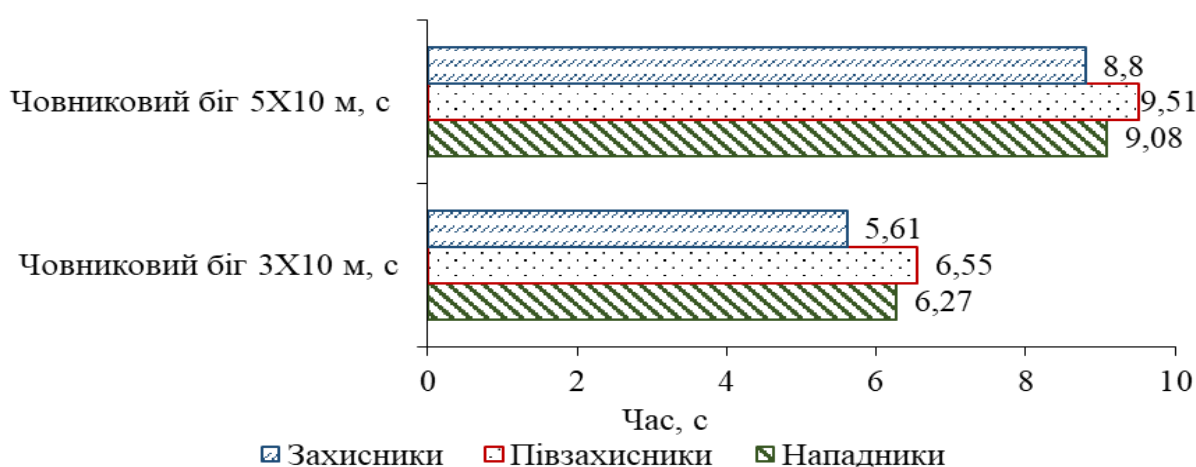

Рис. 3. Порівняльний аналіз показників човникового бігу гравців студентської команди (достовірність розходжень показана в табл. 1-4)

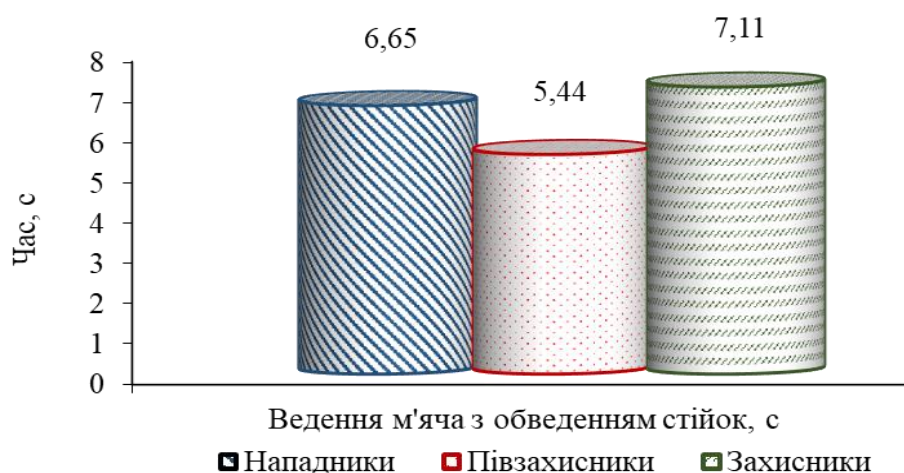

Рис. 4. Порівняльний аналіз показників ведення м'яча гравців студентської команди (достовірність розходжень показана в табл. 1-4)

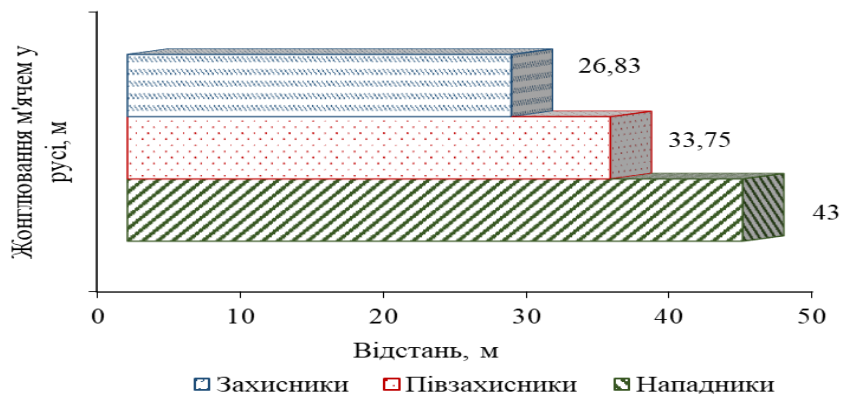

Рис. 5. Порівняльний аналіз показників жонгливання м'ячем у русі гравців студентської команди (достовірність розходжень показана в табл. 1-4)

Дискусія

Футбол як вид спорту пред'являє високі вимоги до різних видів підготовки юних футболістів (В. Костюкевич, 2006; Г. Лісенчук, 2003). Найважливішими сторонами підготовки є фізична й технічна підготовка юних футболістів (М. Годік, 2006). Відомо, що в процесі змагальної діяльності футболісти різних амплуа (воротар, захисники, півзахисники, нападники) виконують різні за обсягом і інтенсивністю навантаження, а також не зовсім однакові за структурою технічні дії. Загальновідомо що амплуа футболіста визначає і необхідний рівень розвитку фізичних здібностей і прояв технічної підготовленості.

Результати нашого дослідження доповнюють висловлювання Sobko, Kozina, Andruchiv, Siryi, & Ahmad, (2018), які зафіксували результати фізичного розвитку, фізичної та технічної підготовленості футболістів 15 років і на їх основі розробили модельні характеристики фізичної і технічної підготовленості юних футболістів. Проаналізувавши порівняльні характеристики особливостей фізичної і технічної підготовленості футболістів 15 років різних ігрових амплуа автори, пропонують запровадити окремі програми вдосконалення технічної підготовленості для гравців кожного ігрового амплуа. Але, на наш погляд, стратегія тренерів юних спортсменів 15 років, наведена в дискусії даної роботи, щодо можливостей заміни гравців один одним на різних ігрових позиціях, не зовсім відповідає тенденціям сучасного футболу. На наш погляд, недостовірність відмінностей між показниками фізичної і технічної підготовленості нападників, захисників і півзахисників, скоріш за все, свідчить про не ще сформований у цьому віці

стереотип рухової поведінки юних футболістів у грі на різних позиціях. В нашому дослідженні, навпаки, показники технічної і фізичної підготовленості гравців різного футбольного профілю мають відмінності. Ми вважаємо такі відмінності збалансованими і раціональними з погляду сучасного бачення на змагальну діяльність футболістів (І. Кагра, 2013).

Отримані дані узгоджуються з даними інших авторів стосовно спеціалізації. Фахівці свідчать про те, що, незважаючи на тенденції універсалізації гравців, яка простежується протягом останніх десятиліть, процес багаторічного вдосконалення юних спортсменів на цьому етапі повинен бути пов'язаний зі специфікою ігрового амплуа (позиції) (В. Костюкевич, 2006).

Ж. Козіна (2007) доводить, що використання індивідуального підходу в тренувальному процесі на етапах початкової, попередньої й спеціалізованої базової підготовки дає змогу підвищити ефективність тренувального процесу. Крім того, встановлено, що під час здійснення диференційованого підходу потрібно враховувати схильність гравців до виконання аеробних й анаеробних навантажень (D. Tumility, 2000; Цянь Вей, 2006; А. J. С Barbero, А. V. Barbero, J. Granda, 2007). Підґрунтя економічної і раціональної техніки закладається на ранніх етапах багаторічної підготовки спортсменів. Підготовка спортсмена, що не враховує його індивідуальні особливості не тільки не забезпечує реалізації можливостей спортсмена повною мірою, а й не дозволяє йому досягти високого спортивного результату. Аналіз науково-методичної літератури свідчить про необхідність початку індивідуалізації підготовки на ранніх етапах і виявлення механізму

виникнення та послідовність розвитку, сферу реалізації та основу функціонування індивідуальних особливостей спортсменів (В. Платонов, 2004).

Отримані в ході експериментального дослідження дані повністю співвідносяться з положеннями відомих вчених (Ж. Козіна, 2007; В. Костюкевич, 2006; В. Платонов, 2004) і доповнюють їх результатами відносно проявів окремих фізичних якостей і рівня технічної підготовленості гравців різного амплуа студентської футбольної команди масових розрядів.

Висновки

У сучасному футболі актуальним залишається питання вивчення різноманітних

сторін підготовленості гравців різного амплуа, а також розробки та уточнення модельних характеристик гравців захисту, півзахисту, нападу і воротарів.

Отримані дані дозволяють визначити модельні характеристики гравців різного амплуа студентської футбольної команди масових розрядів, а також скорегувати навчально-тренувальний процес з урахуванням відстаючих показників фізичної й технічної підготовленості студентів.

Конфлікт інтересів. Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів.

References

1. Bärtsch, P., Dvorak, J., & Saltin, B. (2008). Football at high altitude. *Scandinavian Journal of Medicine & Science in Sports*, 18, iii-iv. doi:10.1111/j.1600-0838.2008.00826.x
2. Gastin, P.B., Tangalos, C., Torres, L., & Robertson, S. (2017). Match running performance and skill execution improves with age but not the number of disposals in young Australian footballers. *Journal of Sports Sciences*, 35(24), 2397–2404.
3. Godik, MA (2006). Physical training of football players. M.: Terra-Sport, Olympia Press. In Russian
4. Golomazov, S.V., & Chirva, B.G. (2002). Theory and Methods of Football. Game Technique. M.: Sport Academ Press. In Russian
5. Guilherme, J., Garganta, J., Graça, A., & Seabra, A. (2015). Influence of non-preferred foot technical training in reducing lower limbs functional asymmetry among young football players. *Journal of Sports Sciences*, 33(17), 1790–1798.
6. Karpa, I.Y. (2013). Implementation of technical and tactical actions qualified athletes in football different roles in gaming areas of the field. *Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical training and sports*, 17(7), 23–27.
7. Khanfir, M.A., Kamoun, A., & Heubert, R. (2014). Concurrent strength and endurance training in young football players. *Science & Sports*, 29(2), 71–77.
8. Kostiukevich, V.M. (2006). Management of the training process of football players in the annual training cycle. Vinnytsia: Planer. In Russian
9. Kostrikin, V.I. (2007). Physical training of football players. Mogilev: Mogilev Regional Consolidated Printing House. In Russian
10. Kozina, Zh.L., & Vorobeva, V.A. (2007). Features of the training process in student basketball teams (on the example of humanitarian universities). Methodical works. Kharkov: KhNPU. In Russian
11. Lisenchuk, G.A. (2003). Management of the training of football players. K.: Olympic literature. In Russian
12. Platonov, V.N. (2004). The system of sportsman training in the Olympic Sport. General theory and its practical use. K.: Olympic literature. [in Russian]
13. Polevoy, G. (2016). Change in indicators of physical development of young footballers with different strength of the nervous system according to the excitation process. *International journal of applied exercise physiology*, 5(3), 1–7.
14. Sannicandro, I., Spedicato, M., Palaia, G., Cofano, G., Bisciotti, G.N., & Eirale, C. (2015). Strength ability, endurance and anthropometric parameters in youth football: descriptive analysis and functional relationships. *Medicina dello sport*, 68(1), 19–30.
15. Shamardin, V.N. (2002). Modeling of the preparedness of qualified football players. Dnepropetrovsk: Porogi. In Russian
16. Sobko, I.M., Kozina, Zh.L., Andruchiv, V., Siryi, O.V., & Ahmad M. Ayaz. (2018). Model characteristics of physical development, physical and technical preparedness of football players 15 years of different roles. *Health, sport, rehabilitation*, 4 (2), 106–114.
17. Solomonko, V.V., Lisenchuk, H.A., & Solomonko, O.V. Football. K.: Olympic literature. [in Ukrainian]
18. Tiulenkov, S.Yu. (2007). Theoretical and methodological approaches to the management system of training highly qualified football players. M.: Physical culture. In Russian
19. Vasylychuk, A.H., & Moseichuk Yu.Yu. (2015). Pedagogical control of technical and physical preparedness in the process of improving the sport skill in football. *Actual problems of physical culture, sports and human health in modern society: Proceeding of Scientific-Practical Conference (Chernivtsi, April 24–25, 2015)*. Edited by J.B. Zorya. (Ed.). (pp. 89–112). Chernivtsi: Chernivtsi National University. In Ukrainian

Information about the authors

Гринченко І.Б.

<https://orcid.org/0000-0001-7469-5819>
igorgrincenko1963@gmail.com
кандидат педагогічних наук, доцент;
Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди
вул. Валентинівська 2, Харків, 61168, Україна

Шестіпалов І.В.

igorgrincenko1963@gmail.com
Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди
вул. Валентинівська 2, Харків, 61168, Україна

Тихонова А. О.

<https://orcid.org/00000-0001-83833005>
tihonovaasya17@gmail.com
Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди
вул. Валентинівська 2, Харків, 61168, Україна.

Hrynchenko I.B.

<https://orcid.org/0000-0001-7469-5819>
igorgrincenko1963@gmail.com
PhD (Pedagogical Sciences), Associate Professor;
H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical
University: Valentynivska str. 2, Kharkiv, 61168, Ukraine.

Schestipalov I.V.

igorgrincenko1963@gmail.com
H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University
Valentynivska str. 2, Kharkiv, 61168, Ukraine

Tykhonova A.A.

<https://orcid.org/00000-0001-83833005>
tihonovaasya17@gmail.com
H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical
University,
Valentynivska str. 2, Kharkiv, 61168, Ukraine.

Принята в редакцію 06.11.2018

Received: 06.11.2018